

Het intieme interview

ROBERT
DEVRIENDT

Het
intieme
interview

Hoewel het een werk van fictie is, voelt de lezer dat de schrijver kijkt naar zichzelf: de wonde van de oudere schilder, zijn eenzame verweer via kleine schilderijtjes – klanken die een ‘dramatische melodie’ vormen, Brugge dat meezingt op de achtergrond. *Het intieme interview* is een zeer aangrijpend verhaal, ingetogen en met schroom geschreven. Spannend, hoewel er slechts wordt gesuggereerd wat had kunnen gebeuren. Onversneden leesplezier, met een waas van weemoed eromheen.

— HUGO BOUSSET, PROFESSOR EMERITUS LITERATUUR

De nieuwe roman van Robert Devriendt leest net zoals zijn beeldend oeuvre. Het is een intiem verhaal, in sequenties opgebouwd, met oog voor de kleinste details. De personages en passages komen tot leven alsof we er zelf deelgenoot van zijn. Daarnaast laat hij steeds een tussenruimte over die onze eigen verbeelding uitdaagt. *Het intieme interview* voedt ons met schoonheid.

— SOFIE VAN DE VELDE, GALERIST

Persoonlijke motieven

Ik ben Kaja, kunsthistorica. Na mijn opleiding kunstwetenschappen volgde ik ook nog een cursus psychologie. Maar dat laatste was niet echt mijn ding: te veel theorie, te veel tabellen. Ik leerde er wel mijn vriendin kennen, met wie ik het negen jaar uithield. Tot vijf maanden geleden, om precies te zijn.

Al vanaf jonge leeftijd wou ik iets met kunst gaan doen. Nee, zelf ben ik geen kunstenaar – God behoede me – maar iets dreef me ertoe om kunst en de makers ervan te doorgronden.

Het valt me de laatste jaren steeds meer op dat nogal wat kunstenaars het opvallend goed voorhebben met mens en maatschappij. Daar kan ik uiteraard niets op tegen hebben. Toch vind ik het frustrerend dat heel wat kunstenaars ondertussen hun persoonlijke

motieven angstvallig verbergen. Sommigen lijken wel tot een nieuwe priesterorde te behoren. Niet zelden vind ik hun discours even melig als dat van een paar psychologen die almaar nieuwe termen bedenken om zo de indruk te wekken iets origineels te hebben ontdekt, terwijl het alleen maar om gebakken lucht gaat.

Toen mijn relatie met mijn vriendin op de klippen liep, had ik nood aan een project dat mijn gedachten zou verzetten. Zo kwam ik op het idee interviews af te nemen van kunstenaars, teksten die ik later in een boek zou kunnen bundelen.

Het was mij bij die interviews vooral te doen om de dieperliggende drijfveren aan het licht te brengen. Dat had me altijd al geboeid. Het project zou me beslist een houvast bieden in die desastreuze tijd, zo hoopte ik. Maar dat het eerste ‘interview’ dat ik van een kunstenaar afnam, mij zo van slag zou brengen, had ik niet voorzien.

Een passende outfit

Al een tijdje was ik geïntrigeerd door een kunstenaar van wie ik af en toe schilderijen had gezien. Kleine schilderijen, die meestal in series bij elkaar hingen en waarvan de samenhang niet altijd duidelijk was. De werken gaven niet meteen hun geheim prijs, maar bleven des te langer in mijn hoofd hangen. Ze gaven mij een kwetsbare indruk, niet het minst door hun kleine formaat en de delicate toets waarmee ze geschilderd waren. Ik wou beslist meer van die man te weten komen. Toen ik aan een tijdschrift voorstelde om hem te interviewen, kreeg ik zonder aarzelen het fiat.

Nog dezelfde dag mailde ik de kunstenaar. Of ik hem kon interviewen? Het zou niet veel tijd in beslag nemen, hoogstens een uur of twee. Aangezien er geen

antwoord kwam, belde ik hem een paar dagen later op en maakte nogmaals mijn wensen kenbaar. Ik voegde eraan toe dat ik al een tijdje zijn werk volgde en dat zijn schilderijen grote indruk op mij maakten. Geen reactie. Ik meende enkel het uitspoelen van een penseel te horen. Blijkbaar was hij aan het schilderen. ‘Meneer?’ Pas een halve minuut later reageerde hij met ‘Geen interesse’, om daarna in te haken.

Een weinig hoopvolle reactie. Toch gaf ik het nog niet op. De week daarop hoorde ik overigens van een recensent dat zijn poging om een interview van hem af te nemen op niets was uitgelopen.

Toen ik na een aantal pogingen er niet meer in slaagde de kunstenaar aan de lijn te krijgen, besloot ik de stoute schoenen aan te trekken en aan te bellen bij zijn atelier.

Ik besteedde veel aandacht aan mijn outfit. Ik was me er terdege van bewust dat elke kleur, elk kledingstuk voor hem een aparte betekenis had, dat het een taal was die hij beter begreep dan wie ook. Ik speurde zorgvuldig zijn schilderijen af en vond er als het ware een handleiding in voor de keuze van mijn kleren. Ik stiftte mijn ogen met meer zorg dan gewoonlijk en bracht een lichte fond de teint aan. Ik stak mijn haar op, liet enkele blonde lokken los in mijn hals hangen. Ik kocht een grijs fluwelen jasje dat ik combineerde met een gerafelde jeans en koos voor helroze schoenen met hoge hak. Een leliewitte blouse

waarvan de manchetten wat uit de mouwen van het jasje staken, maakte mijn outfit compleet.

Toen ik me in de spiegel bekeek, leek het me wat te bestudeerd, bedreigend zelfs. Maar aangezien die kleren rekwisieten uit zijn schilderijen konden zijn, besloot ik ze aan te houden. Ik moet bekennen dat ik zelfs aandacht besteedde aan mijn lingerie, hoewel nergens het minste stukje stof of lint ervan zichtbaar was. Zelfs mijn tasje van imitatiecroco paste uitstekend bij mijn kleren. Mijn outfit maakte me zelfzeker.

Ik belde aan. Wachtte. Belde nog eens aan. Ik meende het gordijn van de eerste verdieping te zien bewegen. Ogenschijnlijk argeloos ging ik aan de overkant van de straat staan, maar keek niet naar het raam waar ik het gordijn had zien bewegen, zodat hij me rustig kon gadeslaan.

Na enkele minuten verscheen de kunstenaar dan toch aan de deur. Met een onderzoekende blik keek hij me aan.

Hij zag er ouder uit dan ik had verwacht. Er zat verf aan zijn handen en zijn hemd hing half uit zijn broek. Toen hij wat vooroverboog en het zonlicht rakelings over zijn gezicht viel, tekenden er zich enkele littekens af.

‘Ik ben Kaja, kunsthistorica. Ik heb u gebeld, ik wou graag een interview met u afnemen.’

Hij staarde me aan, mompelde enkel: ‘Kunst-historica...’ Toen viel er een stilte die ik niet onmiddellijk wist op te vullen.

‘Kunnen we even samenzitten om over uw werk te praten,’ preciseerde ik, terwijl ik merkte hoe hij mijn kleren scande met zijn blik. Dit maakte me stoutmoediger en ik vroeg hem welke datum en tijdstip het best voor hem pasten. Tot mijn verbazing reageerde hij na een poosje in telegramstijl: De Vriendschap, Dweersstraat 25, zaterdag 3 uur, waarna hij zich omdraaide en de voordeur achter zich dichtdeed.

Café De Vriendschap

Tot mijn verbazing stuurde Google me naar een doodlopend steegje in een armoedige buurt, op een paar honderd meter van zijn atelier. Al vanaf de straat, toen ik mijn fiets tegen de gevel plaatste, kwam de geur van verschaald bier op me af. Toen ik het café binnenstapte, verstomde het gesprek aan de bar en richtte het cliënteel hun blik op mij. Ik maakte de bovenste knopen van mijn jasje dicht. De kunstenaar was er nog niet. Achterin stond een biljarttafel met een glazen kroonluchter erboven. Enkele wandlichtjes gaven een zwak schijnsel. Ik bestelde een glas spuitwater en nam plaats aan een tafeltje bij het venster naast de sanseveria’s, die met een laag stof bedekt waren. In een asbak lag tot mijn verbazing een nasmeulende sigarettenpeuk.

Met tussenpozen liet de zon het groezelige interieur oplichten, om een paar tellen later alles weer in het duister achter te laten.

Afwisselend keek ik op mijn iPhone en naar het allegaartje dat voorbij het café passeerde. Er scheen aan iedereen wel iets te mankeren. Een man met een opgezette vogel in zijn handen liep hinkend voorbij. Een oudere vrouw in korte rok en met kousen tot aan haar knieën opgetrokken, hield stil voor de vitrine van de wapenhandel tegenover het café. Een poos later keek een jongeman het café in en lachte me toe met een tandeloze mond. Het leken wel verlopen types uit een of andere film.

Ik liep door de glazen deur waarop *toilet* stond, op zoek naar een spiegel. Ik haalde een tissue uit mijn handtas en veegde wat lippenstift (Crème D’Nude) uit mijn mondhoek, schikte mijn blouse. Een ogenblik dacht ik erover gebruik te maken van het toilet, maar een paar tellen later begaf ik me toch maar weer naar de gelagzaal. Vanuit mijn ooghoek zag ik dat iemand aan de bar een gretige blik op me wierp. In het café volgde het ene levenslied het andere op. De tooghangars zelf waren verwonderlijk stil.

Misschien was de kunstenaar de afspraak wel vergeten, of liet hij me moedwillig wachten. De toon waarop hij *kunsthistorica* had gemompeld, had me niet meteen geruststellend in de oren geklonken. En waarom had hij me juist naar dit café gestuurd? Wou

hij me een lesje in nederigheid leren door me te confronteren met een plaats zónder cultuur?

Net toen ik wou opstappen, kwam hij met licht gebogen rug het café binnen en ging schuin tegenover me aan het tafeltje zitten. Ik stak hem de hand toe. Na een korte aarzeling beantwoordde hij de handdruk. Hij leek zich in een andere wereld te bevinden.

‘Het spijt me... Ik moest een schilderij afwerken, ik kon me onmogelijk eerder vrijmaken.’

Zijn excuses leken oprecht.

Terwijl de barman een koffie voor hem op het tafeltje schoof, maakte ik er gebruik van om mijn iPhone tevoorschijn te halen.

‘Zoals ik u al zei, wou ik wat meer te weten komen over wat u zo allemaal bezighoudt.’

Met opzet nam ik het woord interview niet in de mond.

‘Geeft het als ik het gesprek opneem?’

‘Alsjeblieft! Geen opname.’

Enigszins uit het lood geslagen, zocht ik naar wat papier en een balpen in mijn tas, maar ook hierop reageerde hij misprijzend.

‘Kunnen we niet gewoon wat praten? Achteraf maak je er maar je eigen verhaal van.’

‘Ja, waarom niet,’ beaamde ik, ‘dat is een goed idee!’

Zijn blik rustte afwisselend op de cafégangers en op mij. Een paar seconden lang keek hij

nadrukkelijk naar de hand waarmee ik mijn glas vasthield. Misschien hield hij niet van mijn nagellak, vond hij het rood te fel. Had ik dan toch maar geopteerd voor French Manicure – afgaand op zijn schilderijen was hij daar verzot op.

Ik vertelde hem dat ik weliswaar kunstwetenschappen had gestudeerd, maar dat ik vooral geïnteresseerd was naar de mens achter de kunstenaar en dat ik de interviews die ik afnam later wou publiceren.

‘Verhalen zijn het... alleen maar verhalen,’ antwoordde hij zichtbaar geïrriteerd, terwijl hij zijn hoofd kort naar de straat wendde. Ik begreep niet zo dadelijk waarop hij doelde. Een ogenblik vreesde ik zelfs dat hij zou opstappen. Meteen ging ik een versnelling hoger.

‘Wat heeft er u naar kunst gedreven? Kunt u me daar iets over vertellen?’

Hij reageerde niet, keek met een wazige blik langs mij heen. Misschien had hij mijn vraag niet eens gehoord.

Ik wachtte af. Achter hem verdween een man door de deur bij de biljarttafel. Door het matte glas zag ik hoe hij een pruik opzette.

Ten slotte keek de kunstenaar me recht in de ogen.

‘Ik weet echt niet of ik je hierbij kan helpen. Zelfs als ik alles zou versimpelen tot een of andere aanleiding, dan nog is het een raadsel wat me stuurde. Soms sluimert iets generaties lang om dan plots aan

de oppervlakte te komen. Alsof we daar zicht op kunnen hebben...’

Hij aarzelde een moment, en ging dan verder. ‘Als je als kind uitgesloten wordt, kan kunst een strategie zijn om te overleven. Maar zoiets lijkt me geen wereldschokkend nieuws.’

‘Toch kan het een mooi verhaal opleveren,’ replieerde ik glimlachend. Ik zag hem nadenken, wellicht zocht hij een sluitend argument om mij af te wimpelen.

‘Ik wil de tijd die me rest schilderen, ik heb iets af te werken. En om nu weer het verleden in te duiken...’

Zijn gsm ging af. Hij nam op. Elke seconde zag ik hem bleker worden. Hij mompelde kort iets en stopte vervolgens het mobieltje weer in zijn jaszak. Zonder me aan te kijken, zei hij dat we het hierbij beter konden laten en hij verliet het café. Ik bleef perplex alleen achter aan het tafeltje.

Uit de glazen deur kwam de man met de pruik nu tevoorschijn als vrouw en ging op een barkruk zitten. Ik wenkte de barman, rekende af en liep het café uit. Op straat blies een ijzige novemberwind me in het gezicht.

Thuisgekomen noteerde ik elk woord dat ik me herinnerde van het korte gesprek. Ik betwijfelde of ik de kunstenaar ooit nog terug zou zien. Ik nestelde me behaaglijk op mijn bank en monsterde tevreden mijn interieur, waar alles overzichtelijk geschikt was,

waar niets lag waar het niet hoorde en waar al zeker geen laagje stof op de kamerplanten lag.

Een paar dagen later dacht ik erover hem toch nog maar eens op te bellen, maar ik aarzelde. Net toen ik er min of meer in slaagde het interview uit mijn gedachten te bannen, werd ik laat op een avond – het was tegen twaalfen – opgebeld. Het was de kunstenaar. Hij stelde zelf voor in het weekend ons gesprek voort te zetten.

Het Salon

Dit keer was de kunstenaar eerder op de afgesproken plek dan ik. Het Salon was een nieuwe koffie- en wijnbar die nog maar een paar maanden geleden de deuren geopend had en waar over alles was nagedacht: tropische bloemen, vintage stoelen, twee retrofauteuils rond een salontafel.

Het meisje achter de bar had een sympathieke uitstraling. Ze had haar haar opgestoken in een losse knot en droeg een tweedelig pak in delicaat grijs. Ze paste bij het interieur. De jongeman die naast haar stond, wellicht haar man, monsterde me net iets te lang bij het binnenkomen.

Ik droeg dezelfde kleren als de vorige keer, maar dan met een gebloemde blouse en met witgelakte nagels. Ik was in een goede stemming.